

היורשת של ג'ין פונדה

לראיין כוכב קולנוע בפסטיבל הסרטים בקאן זהו מיבצע מסובך. הכוכבים שיש להם זמן הם האומללים ביותר. הם מוכנים להתראיין. אבל איש אינו מעוניין לראיין אותם. לכן יש להם זמן. הכוכבים שבחדשות, התגליות העושות את הפסטיבל, אלה העושים את הקולנוע למיקסס מרתק. אינם פנויים. כל-התיקשות מתגפלים עליהם מכל עבר. לכן, ג'ין פונדה, או פרנסיס פורד קופולה, עשו מסיבת עיתרי נאים המזנית - וגמרנו.

ובכל זאת, כשהוצג סרטו החדש של מרטין ריט, נורמה ריי, בקאן, ברור היה לכל מי שעניין בראשו שסאלי פילד, מי שמגלמת את נורמה ריי, היא המועמדת הרצינית היחידה לפרס השחקנית הטובה היחידה שלא צפתה זאת מראש היתה השחקנית עצמה. לכן, ביום שבו ביקשתי לראיין את סאלי פילד, התנצלו בפני איגנה הפירסום של חברת פוקס: "אבל היא אינה נשארת עד סוף הפסטיבל", "שטויות". אמרתי, "היא חייבת להישאר עד הסוף. הרי היא עומדת לקבל את פרס השחקנית הטובה".

מה, את באמת חושבת שאקבל את הפרס? נשמע קול ילדתי בוקע מפינתר שטיח מכוסה בתמונות עיתונים, שבתוכם היתה שקועה נערה, כמעט ילדה, שהביטה בי בעיניים מעורות לרווחה. כמי שקיבלה את הצעצוע הראשון ליום הולדתה. בו במקום קבענו להישגש אחרי קבלת הפרס, גם אם זמנה יהיה דחוק מאד, כפי שצפוי אם אכן תקבל את הפרס.

והיא קיבלה את הפרס. מי שבי-1967 היתה נזירה מעופפת בסירת טלוויזיה

שחקנית סאלי פילד כוכבת אחרי תריסר שנים

שומרת עליהם למעני. אני סבורה שגם ג'ין פונדה, שבעלה שומר על ילדיה בהיעדרה, עובדת על עצמה להיות נורמלית כשהיא באה הביתה. בדיוק כמוני. אני בטוחה שגם היא הולכת בעצמה לשוק, בדיוק כמוני, ואם רואים אותה בשוק, אומרים לה 'שלום ג'ין' בדיוק כמו ש' אומרים לי 'שלום סאלי', בשיא הטבעיות. ואני בטוחה שהיא, כמוני, לא מוכנה לוותר על הרגשה זאת של להיות אדם ככל האדם. אני חושבת שלאבד את האנושיות הפשוטה זוהי סכנה גדולה ואיומה בשביל שחקן כלשהו.

סאלי טילד, דמות קטנה, זעירה, כמעט לא מאופרת. עיניים חומות. כמה נמשים. מיבטא אמריקאי מתננן. קול רך. לבביות וכנות בלתי-רגילים. דרך בלתי-רגילה - טלוויזיה פלוס נישואין; גירושין; התחלה מחדש בקולנוע; היים של שלוש שנים עם אחד הגברים המבוקשים ביותר בקולנוע האמריקאי, ברט ריינולדס; מעבר מתפקידים דים מתוקים לתפקידים דרמטיים כמו בי גיבורים או תפקיד מחאה חברתית כמו בנורמה ריי.

איך הצלחת להיפטר מתווית הטלוויזיה ולצאת מן המגרה?

הרגשתי שאני מוכרחה לצאת מתוך עצמי כפי שהייתי אחרי שמונה שנים של טלוויזיה. צעדתי במקום. לא היה לי יותר מה ללמוד. לא היה לי יותר מה לחדש. מבהינה טכנית היתה לי הטלוויזיה ביתי ספר מצויין. אבל כשהרגשתי שאני עומדת לעשות אותו דבר עצמו לעולם ועד, נתקפתי פאניקה. ביום בהיר אחד טלפנתי לסוכן שלי ואמרתי: 'אני עוזבת'. לא. זה לא יתכן. אייפאשר לעשות זאת? כך אמר הוא וכך אמרו כולם. ורק אני אמרתי: אפשר לעשות זאת ועשיתי זאת. אפשר לעשות זאת ברגע שאת מרגישה שחיך בדייך ולא בידוי של אחר. את יודעת שאת רוצה להיות טובה יותר. ובכן, עבדתי על עצמי. עשיתי דברים שפחדתי מהם. חשבתי שעד שאגיע להיות טובה יותר

נורמה ריי מוכנסת בכוח למונית המישטרה השוטרים עוצרים את נורמה ריי (סאלי פילד) שחינו טיפוסים של לוחמות, ניצולות של מאבקים.

אודקן. אבל מוטב מאוחר מלעולם לא. כאשר התחלתי לעבוד על השינוי התחלתי ללמוד. הלכתי ללמוד מישחק וזימרה ורי ריקוד, וכל דבר אחר שרק יכולתי ללמוד, אפילו שידעתי שלא אהיה לא זמרת ולא רקדנית. אבל למדתי. רק שלוש שנים אחרי שעזבתי את הטלוויזיה הגיע הסרט הראשון. זה היה להישאר רעב. רק אחרי הסרט הזה החלו הדברים משתנים. אנשים אמרו 'לא ידעתי שהיא מסוגלת לזה!' ו'לא ראינו אותה כך מעולם!' כולם היו מופתעים. ההפתעה, כן, כן, ההפתעה, זה היה העניש שלי.

אני מכסית? סאלי פילד צוחקת בקול כשהיא נזכרת בנצחונות הראשונים שלה על דעת-הקהל. מבקרי הקולנוע היו המומים. לפנייהם עמדה סאלי פילד שלא הכירו. האם עבדה על עצמה גם לשינוי חיצוניותה? לא. במיוחד. כלומר, בדרך-כלל אני

כמו שקורה למי שמווהה עם גיבור טלוויזיוני יוני כלשהו. להפתיע תמיד. והנה, בקפיצה של תריסר שנים, עשתה את הבלתי-יאמן, אפילו לה עצמה. היא אומרת כשענינה מרצדות בהתלהבות: 'סוף סוף אני כוכב ובעצם - לא. הרי אינני הסוג של כוכבת' הקולוע שאומרים לה תהיי יפה ותשקטי. אולי כך נידרש מטיפוסים כמו רקל וולש או פארה פואסט, כוכבות שנהגות מפרסום כאילות-מין. אני חושבת שאנשים רוצים לצלמן, רוצים לנגוע בתן. אבל לא כן הדבר לגבי ג'ין פונדה, למשל. או שחקניות אחרות מן הסוג שלה. שחקניות כאלה עובדות קשה מאד.

אני עובדת קשה מאד. כשאינני עובדת אני מנסה בכל כוחי לא להיות כוכבת. יש לי שני ילדים, אך אין לי בעל שדואג לשני הילדים כשאינני בסביבה, לכן אמי

התהלך בקאן, כשהוא מתפלל שאכן סאלי פילד תביא לו את הפרס. אודה ולא אבוש, אמר מרטין ריט בסופו של הפסטיבל. הפרס מגיע לילדה הזאת, ואני מקווה שהוא יעזור גם לסרט. סיפוריה של נורמה ריי, האשה שהצליחה לראשונה בתולדות ארצות-הברית, לאגד את פועלי הטכסטיל בעיר שדה מחוץ לניו-יורק, בעורתו של פעיל-איגוד יהודי ששימש כן חיווק מוסרי ועידוד רוחני לעשות כן. הוא לא במעט סיפוריה של סאלי פילד, הגערה שכמעט נמעכה על-ידי העוגה האמריקאית. הגיעה לתהומות היאוש ב-1971, כשתותית של בובת טלוויזיונית צמודה לדיוקנה, בעל ושני ילדים קטנים מוטלים על כתפיה והיא מרגישה כיצד היא נסחפת במסורת תל-החלומות של רובע ביל-אבר, המפואר ועומדת להפוך, בסופו של דבר, עקרת-בית שטופת אלכוהול, כשפניה ימאסו בתוך זמן קצר על הקהל.

מטופשת. ונראתה כמו השוקולדה החמה המצפה את הבננה-ספליט האמריקאית. סמל לכל מה שהיה שגוא על בני גילה באותה התקופה, מי שהוליווד זילולה בה ואף במאי רציני לא היה מעלה בדעתו להעניק לה תפקיד רציני. זכתה אחרי תריסר שנים באחד הפרסים היוקרתיים ביותר של עולם הקולנוע, פרס השחקנית הטובה של פסטיבל הסרטים בקאן. הרחק מהוליווד, באירופה שאינה מכירה אותה, עבדה בסרט בעל גוון פוליטי מובהק, עם במאי הנחשב לאחד מרבייהאגמים המיקצועיים שיש לקולנוע האמריקאי, אם כי רחוק מאד מקישש מתקתק נוסח המסך הקטן. מרטין ריט הוא שביים את הסרט נורמה ריי, שהביא לסאלי פילד את פרס השחקנית על תפקיד שכמעט בוצע על-ידי ג'ין פונדה.

עלילת הסרט מטיחה דברי ביקורת קשים כל-כך בחברה האמריקאית, עד שהסרט לא היה קופתי דיו בארצות-הברית. והבמאי